

SJEĆANJE NA ALBU VIDA KOVIĆA

Vladimir Ruždjak, Zagreb

Albe Vidaković bio je krajem 1940. god. kapelan župne crkve sv. Petra u Vlaškoj ulici u Zagrebu. Ja sam pjevao u crkvenom zboru i tako smo se upoznali. Zima 1940-41. bila je vrlo ćudljiva: desetak dana hladnoće i snijega, pa opet razdoblje južnih vjetrova, okopnjelog snijega, kaljuža — i tako naizmjenice sve do proljeća.

Albe je obolio od dosta teške gripe, tako da duže vremena nije mogao izlaziti iz kuće. Zbog te okolnosti došlo je do prve naše suradnje na glazbenom području: on me je, naime, zamolio da mjesto njega obavim sve tehničke poslove oko izlaska jednog broja časopisa »Sv. Cecilija.« Trčkarao sam od tiskara do župnog dvora, gdje je boravio Albe, brinuo se po njegovim uputama oko sloga, oko korektura, notnog tiska i svega što je s tim u vezi.

Kad je, brzo nakon toga, Albe preuzeo dužnost regensa chori zagrebačke stolne crkve, pozvao me je da pjevam u njegovu zboru. Bio je to u ono vrijeme muški zbor, i pjevalo se mnogo gregorijanskog korala te nekoliko misa i više moteta renesansnih majstora polifonije (J. Kerle, G. Palestrina, O. di Lasso).

Veselio sam se tim nedjeljama i tom zajedničkom muziciranju, a i zbog toga, što smo poslije službe u katedrali odlazili k Albi u kuću i zajednički prosvirali odnosno propjevali sve što bi nam dopalo ruku od glazbene literature. Tako sam među ostalim upoznao mnoga djela za orgulje J. S. Bacha (Albe bi na klaviru svirao dionice manula, a ja onu pedala). Isto sam tako tom prilikom propjevao uz Albinu pratnju svu pjevačku literaturu koju sam onda mogao nabaviti.

Ponekad bismo odlazili i u kuću prof. Franje Dugana i Mladena Stahuljaka, i tako sam kao prijatelj Albin imao prilike biti u društvu i naučiti mnogo toga od tih istaknutih glazbenika u neposrednom kontaktu.

Moram ovdje spomenuti još jednu značajnu ličnost koju sam upoznao u to vrijeme posredstvom Albe: bio je to koralista Miško Pavlić, pjevač najdubljeg basa. On je uvijek sa zanimanjem slušao, kad sam ja pjevao kakvu solističku dionicu, i prilikom jednog domjenka katedralnog zbora, rekao mi je: »Dečko, ja ti nudim bratimstvo, kaj ti si pevač i pol, i ja ti sad pred svedokima velim da buš jednog dana popeval na Metropolitenu.« Meni je bilo drago što mi je taj gospodin ponudio bratimstvo, no nikako nisam vjerovao u ono o Metropolitenu, jer uopće nisam namjeravao postati profesionalni pjevač. No Miškovo proročanstvo (Bog mu dao duši lako!) se ispunilo; 20 godina kasnije debitirao sam u Metropolitenu operi u New Yorku.

Albe je uvijek pažljivo pratio moje pjevanje, razvijanje mojih glasovnih mogućnosti (u to vrijeme bilo mi je tek 20 godina) i konačno me nagovorio da počnem studirati pjevanje na konzervatoriju. Upoznao me sa profesorom Milanom Reizerom, kod kojeg sam završio studij pjevanja i diplomirao.

Albe je u svakom slučaju bio movens koji me je doveo na put koncertnog i opernog pjevača.

On je isto tako s interesom pratio i moje skladateljske pokušaje, usmjeravao me i učio urednosti

u tom radu (ja sam za ono vrijeme bio neki avantgardist). Preporučio mi je da radim s prof. Milom Ciprom, koji mi je mnogo pomogao da naučim vladati skladateljskom tehnikom i da se priviknem logično misliti, raditi čisto i iskorištavati ideje ekonomično i pregledno.

Po Albinoj narudžbi skladao sam za naš muški zbor jedan motet za Veliki petak (*Jerusalem*) i kasnije misu za sole, zbor i orgulje. Te su skladbe bile izvedene u zagrebačkoj stolnoj crkvi. Solističke dionice u misi pjevali smo dr. Viktor Benković i ja, Albe je dirigirao, a orgulje svirao Mladen Stahuljak. Stari Francek Dugan se nikako nije mogao pomiriti s nekim harmonijskim sklopovima. Njegovi su prsti išli kuda su ih vodile note, ali ono što je čuo toliko ga je smetalo, da su mu samo nemirno poigravali vršci brkova. Na kraju nije mogao izdržati, nego je rekao: »Nek to svira Mladen, ja to nemrem,« a meni (bio sam njegov student iz kontrapunkta): »Čujte, Vi pišete tak dobre kontrapunkte kod mene v školi, a kaj je sad ovo?«

Kad je Albe pripremao svoj rad o Vinku Jeliću i izdanje njegovih ricercara »Parnassia militia«, mnogo smo radili zajedno. Povjerio mi je izradu znakova za fraziranje pjevačkih dionica i prihvatio mnoge moje sugestije u realizaciji generalbasa. O tome smo poprilično raspravljali; i kako smo obojica bili pomalo tvrdoglavi, dolazilo je do vrlo živih diskusija. Albe je zastupao mišljenje da generalbas treba realizirati strogo po pravilima nekih autora i teoretičara (jedno od tih pravila jest npr. da dionice pratnje ne smiju prelaziti visinu pjevačke dionice). Ja sam ga na kraju uspio uvjeriti da ta školnička pravila vrijede za osrednje izvođače generalbasa, da je glazba živa, i da treba generalbas realizirati tako kako bi to učinio ili čak improvizirao jedan nadareni i vješti glazbenik pun imaginacije. — Albe je prihvatio moje gledište, jer izdanje Jelića nije bilo mišljeno kao isključivo studijsko, nego i za praktičnu izvedbu.

1955. odveo me put kao opernog pjevača u Hamburg i dalje po svijetu, tako da sam rijetko imao prilike biti u društvu s Albom.

Jednog ljeta sam nešto malo radio s njim u knjižnici Male braće u Dubrovniku, gdje je on sređivao muzički arhiv i dao fotokopirati dosta materijala. Kasnije sam i ja koristio jedno od tih djela i snimio ga za ploču Jugotona: romansa Antuna Sorokočevića »Nell' umile mia capanna«.

Zadnji naš susret, kojeg se sjećam, bio je u lipnju 1961. u Kölnu, gdje se održavao kongres za crkvenu glazbu. Albe je tamo prisustvovao kao muzikolog i referent, a ja sam pjevao na jednom koncertu (Stravinski i Szymanowski). Kako se mnogo vremena nismo vidjeli, sjedili smo poslije koncerta dugo u noć, razgovarajući oživljavali uspomene iz proteklih 20 godina i govoreći o planovima za budućnost.

Možda sam u ovoj ispovijesti rekao premalo o Albi, a previše o našim zajedničkim prijateljima i o sebi u vezi s tim. Ali znam da će o njemu o njegovom životu i radu više i bolje reći muzikolozi. — Ja sam spontano osjetio potrebu da kažem kako je veliko značenje imao za mene Albe kao prijatelj. Bez njega ne bih stekao znanja ni iskustva koje danas posjedujem; vjerojatno ne bi ni moj životni put pošao pravcem kojim se kreće — i ja spoznajem da je Albe, premda ga više nema među nama živima, i dalje živ u nama, poput zlatne niti koja je protkana u tkivu naših života, koja naše živote čini takvima kakvi jesu, i — za sve to hvala Ti, dragi Albe!